

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 29C/182/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113220112
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 04. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Diana Vlčková
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2014:8113220112.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd v Prešove sudkyňou JUDr. Dianou Vlčkovou v právnej veci žalobkyne: Z. D., H.. XX.X.XXXX, C. X. XX, zastúpenej JUDr. Katarínou Leškovou, advokátkou, so sídlom v Prešove, Plzenská 2, proti žalovanému: Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom v Košiciach, Garbiarska 2, IČO: 31690904, zastúpenej JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o., so sídlom v Košiciach, Užhorodská 21, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, takto

rozhodol:

odkladá vykonateľnosť rozhodcovských rozsudkov Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41, Košice zo dňa 19.1.2012 pod sp. zn. XC XXXX/XXXX B. XC XXXX/XXXX M. S. Q. N. N. K. S. K.. T.. XXC XXX/XXXX,

zrušuje rozhodcovské rozsudky Arbitrážneho súdu Košice zo dňa 19.1.2012 pod sp. zn. XC XXXX/XXXX B. XC XXXX/XXXX,

návrh žalovanej na prerušenie konania do rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. IIÚS382/2013, Rvp 5052/2012 zamietá,

žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 275,58 EUR na účet právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Žalobkyňa žalobou doručenou súdu dňa 4.7.2013 sa domáhala zrušenia rozhodcovských rozsudkov Arbitrážneho súdu v Košiciach pod sp. zn. XCXXXX/XXXX B. XC XXXX/XXXX zo dňa 19.1.2012 ako aj odkladu ich vykonateľnosti s poukazom na neplatnosť rozhodcovskej doložky dojednanej vo všeobecných poisťných podmienkach ako aj osobitných zmluvných dojednaniach žalovaného 01/2007 zo dňa 27.1.2008.

Žalovaný so žalobou nesúhlasil.

Súd dokazovaním vykonaným oboznámením rozhodcovských spisov XC XXXX/XXXX, 3C 1846/2012, výsluchom žalobkyne, poisťnými zmluvami, záznamami o požiadavkách a potrebách klienta, všeobecnými poisťnými podmienkami vrátane dodatku ako aj ďalším spisovým materiálom zistil tento skutkový stav:

Žalovaný uzatvoril so žalobkyňou dňa 31.1.2008 poisťnú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX, pričom k zániku poisťného vzťahu došlo dňa 28.7.2008 z dôvodu nezaplatenia dlžného poisťného.

Následne si žalovaný návrhom na začatie konania o zaplatenie 146,83 EUR a návrhom na splátkový kalendár zo dňa 2.1.2012 podanom na Arbitrážnom súde v Košiciach so sídlom na Alžbetinej ulici č. 1 uplatnil osobitnú pohľadávku vo výške 146,83 EUR s príslušenstvom, ktorá mala zodpovedať nákladom žalovaného vynaložených na uzatvorenie poisťnej zmluvy, konkrétne v zmysle čl. XVII písm. a) zodpovedajúcej výške odmeny za sprostredkovanie poisťnej zmluvy.

Rozsudkom Arbitrážneho súdu v Košiciach pod sp. zn. XC XXXX/XXXX zo dňa 19.1.2012 bola žalobkyni uložená povinnosť zaplatiť žalovanej sumu vo výške 146,83 EUR a trovy rozhodcovského konania vo výške 276,- EUR, ktorý jej bol doručený 21.6.2013.

Zároveň dňa 31.1.2008 bola medzi účastníkmi konania uzatvorená poisťná zmluva č. XXXXXXXXXXXX, pričom k jej zániku malo dôjsť 28.9.2008 pre neplatenie poisťného.

Následne si žalovaný návrhom na začatie konania o zaplatenie 146,83 EUR s príslušenstvom s návrhom na splátkový kalendár zo dňa 2.1.2012 podanom na Arbitrážnom súde v Košiciach so sídlom na Alžbetinej ulici č. 41 uplatnil osobitnú pohľadávku vo výške 146,83 EUR s príslušenstvom, ktorá mala zodpovedať nákladom žalovaného vynaložených na uzavretie poisťnej zmluvy, konkrétne v zmysle čl. XVII písm. 7a) zodpovedajúcej výške odmeny za sprostredkovanie poisťnej zmluvy.

Rozsudkom Arbitrážneho súdu v Košiciach pod sp. zn. XCXXXX/XXXX zo dňa 19.1.2012 bola žalobkyni uložená povinnosť zaplatiť žalovanej sumu 146,83 EUR a trovy rozhodcovského konania vo výške 276,- EUR, ktorý jej bol doručený taktiež 21.6.2013.

Žalobkyňa v podanej žalobe uviedla, že žalovaný si dvomi návrhmi na začatie konania pred rozhodcovským súdom uplatnil proti žalobkyni údajný nárok dva krát na sumu 146,83 EUR titulom osobitnej pohľadávky zodpovedajúcej nákladom žalovaného vynaložených na uzatvorenie zmluvy.

Žalovaný mal možnosť si túto pohľadávku voči žalobkyni uplatniť už v čase uzatvorenia jednotlivých poisťných zmlúv a zároveň avizovať svoj údajný dlh žalobkyni pri riadnom vyúčtovaní poisťného vzťahu z dôvodu zániku poistenia.

Pri uzatváraní poisťných zmlúv mal postupovať s odbornou starostlivosťou a v jeho záujme bolo, aby v čase uzatvorenia poisťných zmlúv zohľadnil všetky svoje náklady, ktoré okrem iného v návrhu na začatie rozhodcovského konania ani presne nešpecifikoval, aké náklady si dodatočne vyčíslil.

Z oboch napadnutých rozhodcovských rozsudkov vyplýva, že rozhodca rozhodoval výlučne na základe listinných dôkazov a ničím nepodložených tvrdení žalovaného o jeho údajných nešpecifikovaných nákladoch vzniknutých v súvislosti s uzatvorením zmluvy.

V tejto súvislosti tvrdí, že jej bolo odňaté právo konať pred súdom zaručené jej ústavou Slovenskej republiky. Arbitrážny súd v Košiciach nevykonával vo veci žiadne dokazovanie, nepredvolal žalobkyňu ako účastníka konania ani jej neoznámil termín rozhodovania a neumožnil jej tak riadne si obrániť svoje práva. Nemožno sa stotožniť s konštatovaním žalovaného o totožnosti konania pred všeobecným súdom a konaním pred rozhodcovským súdom, pretože procesné postavenie účastníkov je v jednotlivých konaniach diametrálne odlišné, napr. vo výške súdnych poplatkov, v oslobodení od súdnych poplatkov, povinnosti všeobecného súdu ex offa skúmať existenciu neprijateľnej podmienky spotrebiteľskej zmluvy a podobne.

Žalobkyňa namieta, že rozhodcovská doložka, ktorá tvorí súčasť poisťnej zmluvy je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a ako taká je neplatná, čím došlo k porušeniu jej práv ako spotrebiteľky. Zároveň poukázala na skutočnosť, že rozhodcovské doložky v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné a to pre hrubý rozpor s dobrými mravmi, čo bolo ustálené judikatúrou všeobecných súdov Slovenskej republiky, okrem iného v uznesení Najvyššieho súdu SR 6Cdo1/2012 zo dňa 21.3.2012, 6Cdo3/2013, 4Cdo41/2012 ako aj v rozhodnutiach odvolacích súdov.

Žalovaný vo svojom vyjadrení poukázal na to, že žalobkyňa sa domáha aplikácie ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Aby mohla byť konkrétna zmluva považovaná za spotrebiteľskú, nie je podstatný jej formálny vzhľad, ale aby ju uzavrel jej dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa citovaného paragrafu ods. 4, spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Na strane žalobcu vystupuje fyzická osoba žalobkyňa, ktorá v čase uzatvárania poisťnej zmluvy mala ako živnostníčka v predmete činnosti uvedené sprostredkovanie uzatvárania poisťných zmlúv. Dokonca túto činnosť vykonávala ako sprostredkovateľka poistenia pre žalovaného na základe osobitnej obchodno-právnej zmluvy pod ev. č. 44669 od 28.12.2007 do 30.9.2008. Sprostredkovanie poistenia bolo predmetom podnikania žalobkyne, ktoré mala napísané v živnostenskom registri ako predmet podnikateľskej činnosti. Za túto činnosť dostávala od žalovaného vo vymedzenom období odmenu dojednanú v tejto zmluve rovnako ako aj za poisťné zmluvy, ktoré uzatvorila sama so sebou v dvojvejnej úlohe poisťníka i sprostredkovateľa poistenia.

Sprostredkovanie poistenia je osobitná licencovaná odborná činnosť podliehajúca registrácií vykonávaná pod dohľadom Národnej banky Slovenska. Žalobkyňa túto činnosť vykonávala podľa zák. č. 340/2005 Z. z. o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia, resp. podľa zák. č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve.

Z uvedeného nepochybne vyplýva, že mala postavenie profesionála v oblasti uzatvárania poisťných zmlúv, ktoré žalovaný predáva. Číslo registrácie žalobkyne v NBS ako sprostredkovateľky poistenia bolo VSP066828.

Účelom spotrebiteľského práva je narovnanie prípadných informačných a iných značných nerovnováh medzi dodávateľom, u ktorého je predpoklad, že je v predmete zmluvy profesionál a spotrebiteľom, u ktorého je predpoklad, že je v danom predmete zmluvy neprofesionál, teda laik. V uvedenom prípade zjavne a to nadovšetku pochybnosť o takúto situáciu vyžadujúcu zásah spotrebiteľského práva do zmluvnej autonómie nejde, keďže zmluvu uzatvárala fyzická osoba sama so sebou raz ako odberateľ a raz za dodávateľa.

Súdny dvor Európskej únie v prípade pod zn. C-464,39,4 z 20.1.2005 stanovil, že zmluvu je možné považovať za spotrebiteľskú v prípade, ak zo skutkového stavu vyplýva, že spojenie medzi zmluvou za účelom plnenia súkromných potrieb a činnosťou v rámci povolania či podnikania domnelého spotrebiteľa je len zanedbateľné a má len nepodstatnú úlohu v kontexte zmluvy.

Je vždy na strane požadujúcej ochrany ako spotrebiteľ, aby toto preukázala. Inak povedané, žalobkyňa musí preukázať, že spojenie medzi poisťnou zmluvou hore uvedeného čísla a rozhodcovskou doložkou, ktorú napáda a výkonom jej podnikateľskej činnosti spočívajúcej v predaji jej identických zmlúv s identickou rozhodcovskou doložkou, ktoré hromadne a odplatne distribuovala je len zanedbateľné a má nepodstatnú úlohu v kontexte zmluvy.

Žalobkyňa ako profesionál predmetnej zmluvy bola plne informovaná o možnosti rozhodcovskú doložku prijať alebo neprijať, musela si byť vedomá, že ak ju prijme, potom aký má rozhodcovská doložka vplyv a význam pre poisťný vzťah. Po relatívne dlhší čas žalobkyňa na uzatváraní takéhoto typu poisťných zmlúv včítane takéhoto typu rozhodcovských doložiek aké v tomto súdnom konaní prekvapujúco napadá a spochybňuje, založila svoje podnikanie a obživu. Aj v prípade konkrétne napádanej zmluvy a rozhodcovskej doložky žalobkyňa dokonca za jej uzavretie inkasovala od žalovaného osobitnú províziu. Preto žiada žalobu o zrušenie rozhodcovskej doložky ako nedôvodnú zamietnuť.

Žalovaný vo svojom vyjadrení namietal, že konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku nie je spotrebiteľským sporom, nakoľko rozhodcovský rozsudok nie je hmotno-právnym úkonom a je celkom vzdialený od inštitútu spotrebiteľskej zmluvy, pretože sa jedná o individuálny právny akt rozhodcovského súdu svojimi účinkami postavený na roveň rozsudku súdu všeobecného. Nakoľko konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku nie je spotrebiteľským sporom, nejde o konanie oslobodené od súdnych poplatkov v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. z, a zák. o súdnych poplatkov. Zároveň petit žalobného

návrhu považuje za neurčitý a nezrozumiteľný pre absenciu právneho dôvodu, na základe ktorého sa žalobkyňa domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku, čo podľa názoru žalovaného má za následok jeho nepreskúmateľnosť a vznik právnej neistoty. Žalobný petit musí dať jednoznačne odpoveď na otázku, ktorý orgán bude ďalej po zrušení rozhodcovského rozsudku konať vo veci samej, keďže v zmysle ust. § 43 ods. 1 Zákona o rozhodcovskom konaní v prípade, ak sa zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov v zmysle ust. § 40 ods. 1 písm. a) a c) pokračuje všeobecný súd v konaní vo veci samej, avšak v zmysle ust. § 43 ods. 2 cit. zákona v prípade, ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z iného dôvodu, rozhodcovská zmluva ostáva v platnosti a v konaní ďalej pokračuje rozhodcovský súd.

Súčasne sa domáhal priameho účinku smernice 93/13/EHS v horizontálnej úrovni, ktorého sa môžu jednotlivci dovoliavať, pokiaľ je smernica síce správne implementovaná, avšak vnútroštátne ustanovenia nie sú aplikované spôsobom, ktorý je so smernicou v súlade. Uvedené sa týka aj odseku 19 Smernice 93/13/EHS v súvislosti so smernicou nesúladne aplikovanými ustanoveniami vnútroštátneho práva vo veci jednak rozhodcovských doložiek v spotrebiteľských zmluvách, ale osobitne aj v poisťnej zmluve.

19. odôvodnenie smernice formuluje jeden z jej zámerov, ktorým medzi iným je, aby poisťné zmluvy, ktorých podmienky definujú a popisujú poisťné riziko a zodpovednosť poisťovateľa neboli podriadené takému hodnoteniu, pokiaľ sa tieto podmienky berú do úvahy pri výpočte poisťného plateného spotrebiteľom. Uvedená výnimka sa však vrámcí implementácie smernice 93/13/EHS do vnútroštátneho práva nepremietla.

Zároveň poukázal na to, že samotná transpozícia predmetnej smernice bola zaťažená hrubou prekladovou chybou pri preklade tejto smernice so slovenského jazyka, konkrétne v čl. 3.1 bodu q) tejto smernice. Slovenské znenie nesprávnym prekladom a nadväzujúc na jej nesprávnu implementáciu medzi tzv. neprijateľné podmienky takmer vylúčil použitie rozhodcovského konania v spotrebiteľských zmluvách a to napriek tomu, že rozhodcovské konanie je v slovenskom právnom poriadku upravené právnym predpisom, pričom aj občiansky súdny poriadok s rozhodcovským konaním výslovne počíta a tak ako je aj ďalej uvedené, rozhodcovské konanie v spotrebiteľských vzťahoch nie je len dovoleným, ale aj želaným stavom. Preto samotné dojednanie rozhodcovskej doložky nemôže ani spôsobiť hrubý nepomer v právach zmluvných strán, nakoľko ide o aplikáciu zákonom upravených práv a pravidiel a to aj v prípade rozhodcovského konania. Podľa názoru žalovaného pre nesprávnu implementáciu smernice do právneho poriadku SR došlo na Slovensku k tendencii, ktorá je v rozpore so zámerom Európskej únie uplatňovať v čo najväčšej miere mimosúdne prostriedky pri riešení sporov zo spotrebiteľských zmlúv s poukazom na smernicu 2008/48/ES o spotrebiteľských úveroch, ktorá v čl. 24 s príznačným názvom mimosúdne riešenie sporov uvádza, že členské štáty zabezpečia, aby sa zaviedol primeraný a účinný postup pre mimosúdne riešenie sporov na urovnanie spotrebiteľských sporov alebo smernice 2002/92/ES o sprostredkovaní poistenia v čl. 23, v zmysle ktorej by členské štáty mali povzbudzovať verejné a súkromné orgány zriadené za účelom mimosúdneho urovnania sporu medzi sprostredkovateľmi poistenia a zákazníkmi.

Rovnako nesprávnemu rozšírenému presvedčeniu o generálnej neprijateľnosti rozhodcovskej doložky odporuje aj vnútroštátne, doposiaľ nezrušené ust. § 93a Zákona o bankách pojednávajúceho o prípustnosti rozhodcovských doložiek v spotrebiteľských zmluvách.

Rozhodcovská doložka medzi žalobkyňou a žalovaným bola dojednaná individuálne, preto nie je neprijateľnou podmienkou a je platná. Rozhodcovská doložka bola uvedená a dojednaná vrámcí osobitných zmluvných dojednaní č. 01/2007 obsahujúcich len dva body, pričom bod 2 obsahuje rozhodcovskú doložku a priamo odkazuje na čl. XV všeobecných poisťných podmienok.

Táto časť sa platne vzťahuje na daný poisťný vzťah len v prípade súhlasu poisťníka osobitnými zmluvnými dojednaniami, pričom tento súhlas preukazuje vlastnoručný osobitný podpis poisťníka hneď za textom týchto dojednaní.

Zo znenia všeobecných poisťných podmienok osobitných zmluvných dojednaní je zrejmé, že v tomto prípade išlo medzi účastníkmi o jednoznačné individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky, keďže žalobkyňa podľa vlastnej vôle mohla a nemusela osobitne podpísať rozhodcovskú doložku uvedenú v osobitných zmluvných dojednaniach a v takomto prípade by jej nepodpísanie nemalo žiaden vplyv na zvyšok všeobecných poisťných podmienok a teda na poisťný vzťah ako taký.

Poistník síce podpisuje celý súvislý text všeobecných poistných podmienok, je však individuálne viazaný len tými ustanoveniami, na ktoré poistná zmluva poukazuje.

Individuálne vyjednanie zmluvnej podmienky podľa názoru žalovaného preukazuje aj záznam o požiadavkách a potrebách klienta v poistnej zmluve uzatvorenej medzi účastníkmi konania, podpisom ktorého žalobkyňa potvrdila, že jej boli o poistnom vzťahu poskytnuté odborné informácie zo strany finančného agenta a zároveň je v tomto zázname uvedené, že žiadne ďalšie vysvetlenia, doplnenia alebo dojednania nežiadala.

Zároveň jej bolo v rámci tohto záznamu dané aj poučenie v písomnej forme o možnostiach riešenia sporov mimosúdne - v rozhodcovskom konaní.

Keďže bola odborne poučená finančným agentom o všetkých podstatných náležitostiach poistnej zmluvy, pričom nežiadala žiadne doplňujúce vysvetlenia ohľadom uzatvoreného poistenia, preto druhá zmluvná strana oprávnene predpokladala, že vstupuje do zmluvného vzťahu s poistníkom ako informovaným spotrebiteľom.

Na individuálnom dojednaní rozhodcovskej doložky podľa názoru žalovaného nič nemení ani skutočnosť, že jej obsah bol vopred pripravený žalovaným, nakoľko návrh znenia žalobkyňu nezaväzoval a táto sa mohla slobodne rozhodnúť, či takýto návrh akceptuje alebo nie.

Zároveň upriamil pozornosť na skutočnosť, že zo strany žalobkyne bola poistná zmluva uzatvorená platne už samotným pripojením jej podpisu pod návrh na uzatvorenie poistnej zmluvy a to spolu s podpisom sprostredkovateľa poistenia vystupujúcim za žalovaného, pričom je nepochybné, že tieto ich podpisy mali konštitutívny charakter. V zmysle ust. § 788 ods. 3 Občianskeho zákonníka súčasťou poistnej zmluvy sú ex lege aj všeobecné poistné podmienky a na to, aby sa stali jej súčasťou ich nebolo potrebné osobitne vyjednávať, pričom text nad podpisom predmetnej zmluvy jednoznačne uvádza návrh na uzatvorenie poistnej zmluvy prijímam a vyhlasujem, že som bol oboznámený so všeobecnými poistnými podmienkami pre životné poistenie Prvej Československej poisťovne Rapid, ktoré sú súčasťou poistnej zmluvy.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti má za to, že medzi účastníkmi konania došlo k individuálnemu dojednaniu rozhodcovskej doložky a preto súd nemôže skúmať prípadnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Žalobkyňa so znením rozhodcovskej doložky súhlasila a teda aj keby táto založila nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, nie je súd oprávnený ju skúmať v s poukazom na ust. § 53 Občianskeho zákonníka.

Záver rozhodcovskej doložky ako neprimeranej zmluvnej podmienky nevyplýva z jej samotnej existencie, ale musí vychádzať z konkrétnych skutkových okolností každého jednotlivého prípadu, ktoré môžu spôsobiť, že procesné postavenie spotrebiteľa môže byť v hrubom nepomere k procesnému postaveniu dodávateľa.

Okrem iného samotná žalobkyňa bola v priebehu rozhodcovského konania pasívna a nevyužila žiadne zo svojich procesných práv garantovaných rokovacím poriadkom rozhodcovského súdu.

Žalobkyňa sa svoju vlastnú pasivitu snaží prekryť údajným porušením práv, pričom prehliada fakt, že nikto jej nebránil využiť jej procesné právo a ani jej túto možnosť nikto neuprel a v skutočnosti sama neurobila žiaden úkon na svoju právnu obranu.

Zdôraznil, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný nezávislým rozhodcovským orgánom, ktorého výberom poveril žalovaný tretiu osobu v súlade s dohodnutým spôsobom ustanovenia rozhodcov.

Rozhodovací proces nemohol žiaden z účastníkov ovplyvniť viac ako druhý účastník a každý z účastníkov rozhodcovského konania sa mohol k veci vyjadriť a to aj opakovane a žalobkyňa mohla podať vo veci odpor. Z uvedeného dôvodu žalobkyňa mala v rozhodcovskom konaní obdobné práva, aké by mala v občianskom súdnom konaní pred všeobecným súdom, pričom zákon takúto požiadavku ani neukladá.

Žalobkyňa vo svojej výpovedi uviedla, že činnosť sprostredkovateľky nevykonávala asi ani po dobu jedného roka. V súvislosti so školeniami sprostredkovateľov boli informovaní a oboznámení iba s jednotlivými poisťovacími produktami, pri ktorých im boli podávané vysvetlenia, čo jednotlivé poisťovacie produkty zahŕňajú, ako sa majú vyplňať jednotlivé tlačivá vrátane spôsobu komunikácie s klientami, pričom po ukončení týchto školení absolvovali záverečný test. Svoju činnosť nikdy nevykonávala na základe živnosti, ale iba na základe zmluvy o sprostredkovaní a poisťovacia zmluva uzatvárala iba so svojimi rodinnými príslušníkmi, pričom predmetné poisťovacie zmluvy uzatvárala v tom čase v mene svojich neploletých detí. V prípade poisťovacích zmlúv pri neploletých deťoch boli im podávané informácie týkajúceho sa poisťovacieho produktu, teda o aký poisťovací produkt ide, na aké obdobie sa poisťovacia zmluva uzatvára, o výške poisťovacieho ako aj výške poisťovacieho plnenia v prípade tej ktorej poisťovacej udalosti. Zároveň uviedla, že aj v rámci školení výhradných sprostredkovateľov poistenia ako aj v rámci porád s priamou nadriadenou neboli organizované osobitné školenia k všeobecným poisťovacím podmienkam a boli informovaní iba o otázkach poisťovacích produktov, vyplnenia poisťovacích zmlúv, ale k ďalším skutočnostiam týkajúcich sa všeobecných poisťovacích podmienok im informácie poskytnuté neboli. Okrem iného uviedla, že o inštitúte arbitrážneho konania, prípadne rozhodcovskej doložky sa dozvedela až po doručení rozhodcovského rozsudku.

Podľa vyjadrenia žalobkyne jej priamou nadriadenou bola Mária Barliková, ktorá vo svojej výpovedi v konaní vedenom pod sp. zn. 16C 127/2013 uviedla, že pôsobí pre spoločnosť žalovaného od roku 2001 uviedla, že rozhodcovská doložka bola zakomponovaná vo všeobecných poisťovacích podmienkach od 21.5.2007, pričom sama o jej význame informovaná nebola. Bolo im iba povedané, že je to tak v celej Európskej únii, avšak v prípade, ak by klient nepodpísal rozhodcovskú doložku, tak poisťovacia zmluva nemohla byť uzatvorená.

Žalovaný súd predložil sylabus vstupného školenia výlučných sprostredkovateľov poistenia, ktorých obsahom bol základný prehľad vedomostí, ktorých znalosť umožní výlučnému sprostredkovateľovi poistenia bezproblémový pohyb medzi klientami.

Pod bodom 4.4 s nadpisom všeobecné poisťovacie podmienky je uvedené, že všeobecné poisťovacie podmienky detailne definujú spolu s Občianskym zákonníkom a poisťovacou zmluvou poisťovací vzťah, ich obsahom od 1.1.2007 sú úvodné ustanovenia a základné pojmy, druhy životných poistení, uzatvorenie poisťovacej zmluvy, začiatok a koniec poistenia, zánik poistenia, rozsah poistenia, poisťovacie, platenie poisťovacieho ako aj ďalšie okrem iného s uvedením, že súčasťou uvedených poisťovacích podmienok je aj rozhodcovské konanie, sadzobník administratívnych poplatkov, záverečné ustanovenia a ďalšie zmluvné dojednania.

Zároveň bola predložená osobná karta a adaptačný plán žalobkyne ako výlučného sprostredkovateľa poistenia s uvedením, že táto mala záverečný test absolvovať 23.11.2007, avšak podľa adaptačného plánu školenia nevyhnutné pre vykonávanie pozície výlučného sprostredkovateľa poistenia boli realizované od 19.11.2007 do 30.11.2007 s tým, že skúšku na certifikát výlučného sprostredkovateľa poistenia mala žalobkyňa vykonať 25.3.2008. V súvislosti s adaptačným plánom na č. I. 210 súd poukazuje na prepisované údaje vo vzťahu školení k všeobecným poisťovacím podmienkam, hlavným produktom a pripoistenia pod bodom 15 a 17, kedy pôvodný dátum školenia 30.11.2007 bol prepísaný na dátum 20.11.2007.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 1 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z. z., v rozhodcovskom konaní možno rozhodovať len spory, ktoré účastníci konania pred súdom môžu skončiť súdnym zmerom.1)

Podľa § 40 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z., účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak

- a) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania (§ 1 ods. 3),
- b) rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, o ktorej už predtým právoplatne rozhodol súd alebo sa o nej právoplatne rozhodlo v inom rozhodcovskom konaní,
- c) jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy,
- d) sa rozhodlo o veci, na ktorú sa rozhodcovská zmluva nevzťahovala, a účastník rozhodcovského konania túto okolnosť v rozhodcovskom konaní namietal,
- e) účastník rozhodcovského konania, ktorý musí byť zastúpený zákonným zástupcom, nebol takto zastúpený alebo v mene účastníka rozhodcovského konania vystupovala osoba, ktorá nebola na to splnomocnená a jej úkony neboli ani dodatočne schválené,
- f) sa na vydaní rozhodcovského rozsudku zúčastnil rozhodca, ktorý bol rozhodnutím podľa § 9 vylúčený pre predpojatosť alebo ktorého vylúčenie účastník rozhodcovského konania pred vydaním rozhodcovského rozsudku nie zo svojej viny nemohol dosiahnuť,
- g) bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania (§ 17),
- h) sú dôvody, pre ktoré možno žiadať o obnovu konania podľa osobitného zákona, 14) alebo
- i) bol rozhodcovský rozsudok ovplyvnený trestným činom rozhodcu, účastníkov konania alebo znalca, za ktorý bol právoplatne odsúdený,
- j) pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.13a)

Podľa § 40 ods. 2 zák. č. 244/2010 Z. z., ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonaťnosť rozhodcovského rozsudku odložiť.

Podľa § 43 ods. 1 zák. č. 244/2010 Z. z., ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a) a c), pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Podľa § 10 ods. 1 zák. č. 340/2005 Z. z. o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1.4.2008 do 31.12.2009, sprostredkovateľ poistenia je povinný vykonávať sprostredkovanie poistenia s odbornou starostlivosťou, v záujme ochrany záujmov klienta a nesmie zamlčovať informácie súvisiace so sprostredkovaním poistením.

Podľa § 10 ods. 2 zák. č. 340/2005 Z. z., v súvislosti so sprostredkovaním poistenia sprostredkovateľ poistenia nesmie poskytovať klientovi výhody finančnej povahy, hmotnej povahy alebo nehmotnej

povahy, na ktoré klient nemá právny nárok. Za takéto výhody sa nepovažuje poskytnutie drobných reklamných predmetov.18)

Podľa § 10 ods. 3 zák. č. 340/2005 Z. z., sprostredkovateľ poistenia vykonávajúci sprostredkovanie poistenia na území Slovenskej republiky prostredníctvom systému umožňujúceho diaľkový prístup¹⁹) je povinný zabezpečiť verejnú prístupnosť údajov o svojom zápise v registri, najmä registračné číslo a deň začatia vykonávania sprostredkovania poistenia.

Podľa § 10 ods. 4 zák. č. 340/2005 Z. z., sprostredkovateľ poistenia je zodpovedný za škodu spôsobenú pri vykonávaní sprostredkovania poistenia; to neplatí, ak preukáže, že vzniku škody nemohol zabrániť ani s vynaložením všetkého úsilia, ktoré od neho možno požadovať.

Podľa § 10 ods. 5 zák. č. 340/2005 Z. z., sprostredkovateľ poistenia musí byť poistený pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú pri vykonávaní sprostredkovania poistenia s platnosťou na území členských štátov, ak poisťovňa alebo iný sprostredkovateľ poistenia, v ktorých mene koná, neprevzal túto zodpovednosť. Výška poistného plnenia pre toto poistné krytie musí byť v prepočte najmenej 1 000 000 EUR na každú poistnú udalosť a v prepočte najmenej 1 500 000 EUR úhrnom pre všetky poistné udalosti vzniknuté v jednom kalendárnom roku. Ak sa v poistnej zmluve dohodla spoluúčasť, jej výška môže byť najviac 1 % z dohodnutej výšky poistného plnenia.

Podľa § 10 ods. 6 zák. č. 340/2005 Z. z., zodpovednosť za škodu spôsobenú pri vykonávaní sprostredkovania poistenia výlučným sprostredkovateľom poistenia preberá poisťovňa, s ktorou má výlučný sprostredkovateľ poistenia uzavretú zmluvu, alebo zodpovednosť za škodu spôsobenú podriadeným sprostredkovateľom poistenia preberá poisťovací agent alebo poisťovací maklér, s ktorými má podriadený sprostredkovateľ poistenia uzavretú zmluvu, ak

a) výlučný sprostredkovateľ poistenia alebo podriadený sprostredkovateľ poistenia nemá uzavretú poistnú zmluvu podľa odseku 5 vo vlastnom mene alebo

b) poistná zmluva výlučného sprostredkovateľa poistenia alebo podriadeného sprostredkovateľa poistenia uzavretá podľa odseku 5 stratila platnosť.

Podľa § 10 ods. 7 zák. č. 340/2005 Z. z., poisťovací agent a poisťovací maklér môžu začať vykonávať sprostredkovanie poistenia dňom nadobudnutia účinnosti poistnej zmluvy podľa odseku 5. Poisťovací agent a poisťovací maklér sú povinní predložiť Národnej banke Slovenska túto poistnú zmluvu do 30 dní odo dňa zápisu do registra. Ak za poisťovacieho agenta prevzala zodpovednosť za škodu spôsobenú pri vykonávaní sprostredkovania poistenia poisťovňa podľa odseku 5, je poisťovací agent povinný predložiť Národnej banke Slovenska do 30 dní odo dňa jeho zápisu do registra písomné vyhlásenie o tejto skutočnosti. Poisťovací agent, za ktorého prevzala zodpovednosť za škodu spôsobenú pri vykonávaní sprostredkovania poistenia poisťovňa, môže začať vykonávať sprostredkovanie poistenia dňom prevzatia tejto zodpovednosti poisťovňou.

Podľa § 10 ods. 8 zák. č. 340/2005 Z. z., sprostredkovateľ poistenia je povinný zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s vykonávaním sprostredkovania poistenia, a nesmie ich zneužiť vo svoj prospech ani v prospech inej osoby, a to aj po skončení vykonávania sprostredkovania poistenia.

Podľa § 10 ods. 9 zák. č. 340/2005 Z. z., ustanovenia odsekov 1 až 8 sa na sprostredkovanie zaistenia vzťahujú rovnako, pričom zodpovednosť za škodu spôsobenú pri vykonávaní sprostredkovania zaistenia nesmie za sprostredkovateľa zaistenia prevziať iná osoba.

Podľa § 10 ods. 10 zák. č. 340/2005 Z. z., ak je sprostredkovateľ poistenia oprávnený inkasovať, považujú sa za uhradené

a) sumy poistného, ktoré boli uhradené prostredníctvom sprostredkovateľa poistenia poisťovní, okamihom ich prevzatia sprostredkovateľom poistenia alebo ich pripísaním na osobitný účet sprostredkovateľa poistenia,

b) sumy určené pre klienta alebo pre osobu oprávnenú na ich prevzatie, ktoré boli uhradené prostredníctvom sprostredkovateľa poistenia, okamihom ich prevzatia klientom, osobou oprávnenou na ich prevzatie, pripísaním na účet klienta alebo osoby oprávnenej na ich prevzatie.

Podľa § 10 ods. 11 zák. č. 340/2005 Z. z., finančné prostriedky určené poisťovní, poisťníkovi, poistenému alebo osobe oprávnenej z poistnej zmluvy uložené na osobitnom účte sprostredkovateľa poistenia nie sú majetkom sprostredkovateľa poistenia, a ak sa vyhlási konkurz na majetok sprostredkovateľa poistenia, nezahŕňajú sa do konkurznej podstaty.¹³⁾

Podľa § 10 ods. 12 zák. č. 340/2005 Z. z., poisťovací agent je povinný bez zbytočného odkladu informovať Národnú banku Slovenska o uzavretí alebo vypovedaní každej zmluvy.

Podľa § 10 ods. 13 zák. č. 340/2005 Z. z., pred uzavretím poistnej zmluvy alebo, ak je to odôvodnené, pri jej zmene je sprostredkovateľ poistenia povinný klientovi oznámiť

- a) názov alebo obchodné meno, sídlo a právnu formu, ak ide o právnickú osobu, alebo meno, priezvisko a adresu trvalého pobytu alebo miesto podnikania, ak ide o fyzickú osobu,
- b) označenie zoznamu registra, v ktorom je sprostredkovateľ poistenia zapísaný, a registračné číslo,
- c) kvalifikovanú účasť²⁰⁾ sprostredkovateľa poistenia na základnom imaní poisťovne alebo na hlasovacích právach v poisťovni, s ktorou má uzavretú zmluvu,
- d) kvalifikovanú účasť poisťovne, s ktorou má uzavretú zmluvu, alebo osoby ovládajúcej²¹⁾ túto poisťovňu na základnom imaní alebo na hlasovacích právach v sprostredkovateľovi poistenia,
- e) postup pri podávaní sťažností na vykonávanie sprostredkovania poistenia sprostredkovateľom poistenia a osobitné predpisy upravujúce mimosúdne vyrovnanie sporov vyplývajúcich zo sprostredkovania poistenia.

Podľa § 10 ods. 14 zák. č. 340/2005 Z. z., sprostredkovateľ poistenia je povinný, okrem údajov podľa odseku 13, klienta informovať aj o tom, či vykonáva sprostredkovanie poistenia

- a) na základe zmluvy s jednou poisťovňou alebo s viacerými poisťovňami, alebo
- b) ako poisťovací maklér spôsobom uvedeným v § 7 ods. 2.

Podľa § 10 ods. 15 zák. č. 340/2005 Z. z., ak sprostredkovateľ poistenia vykonáva sprostredkovanie poistenia na základe zmluvy s jednou poisťovňou alebo s viacerými poisťovňami, je povinný informovať klienta o tom, či tieto zmluvy majú výhradnú povahu alebo nevýhradnú povahu, a ak klient o to požiadá, oznámiť mu obchodné mená týchto poisťovní.

Podľa § 10 ods. 16 zák. č. 340/2005 Z. z., pred uzatvorením poistnej zmluvy je sprostredkovateľ poistenia povinný, najmä na základe informácií poskytnutých klientom a vzhľadom na povahu dojednávaneho poistenia, zaznamenať požiadavky a potreby klienta súvisiace s dojednávaným poistením a dôvody, na ktorých základe sprostredkovateľ poistenia poskytuje svoje odporúčanie pre výber poistného produktu.

Podľa § 10 ods. 17 zák. č. 340/2005 Z. z., ustanovenia odsekov 13 až 16 sa nevzťahujú na sprostredkovanie poistenia veľkých rizík a sprostredkovanie zaistenia.

Podľa § 10 ods. 18 zák. č. 340/2005 Z. z., veľkým rizikom sa rozumie poistné riziko vzťahujúce sa na poistné odvetvia

- a) neživotného poistenia podľa osobitného predpisu, ²²⁾
- b) neživotného poistenia podľa osobitného predpisu, ²³⁾ ak sa toto poistné riziko týka činnosti poisťníka v oblasti priemyslu, obchodu alebo výkonu činností podľa osobitných predpisov, ⁶⁾
- c) neživotného poistenia podľa osobitného predpisu, ²⁴⁾ ak sú splnené najmenej dve z týchto podmienok:
 1. celková suma majetku poisteného v prepočte prevyšuje 6 200 000 EUR,
 2. čistý obrat poisteného v prepočte prevyšuje 12 800 000 EUR,
 3. priemerný ročný prepočítaný stav zamestnancov poisteného za zdaňovacie obdobie sa rovná alebo je väčší ako 250.

Podľa § 10 ods. 19 zák. č. 340/2005 Z. z., informácie podľa odsekov 13 až 16 musia byť

- a) písomné alebo na trvanlivom médiu, ak ďalej nie je ustanovené inak,
- b) úplné, presné, pravdivé a zrozumiteľné,
- c) poskytnuté v úradnom jazyku členského štátu záväzku²⁵⁾ alebo v inom dohodnutom jazyku

Podľa § 10 ods. 20 zák. č. 340/2005 Z. z., informácie podľa odsekov 13 až 16 môžu byť poskytnuté aj ústne, ak o to klient požiada alebo ak je potrebné uzavrieť poisťnú zmluvu bez zbytočného odkladu. Po uzavretí poisťnej zmluvy musia byť tieto informácie poskytnuté spôsobom podľa odseku 19 písm. a).

Podľa § 10 ods. 21 zák. č. 340/2005 Z. z., pri poskytovaní informácií podľa odsekov 13 až 16 telefonicky sa postupuje podľa osobitného predpisu.¹⁹⁾

Podľa § 10 ods. 22 zák. č. 340/2005 Z. z., všetky úkony súvisiace so sprostredkovaním poistenia musia mať písomnú formu, ak tento alebo osobitný zákon neustanovuje inak.

Podľa § 10 ods. 23 zák. č. 340/2005 Z. z., podmienky ustanovené týmto zákonom na vykonávanie sprostredkovania poistenia a sprostredkovania zaistenia musia byť dodržané nepretržite počas celej doby vykonávania sprostredkovania poistenia a sprostredkovania zaistenia.

Podľa § 3 ods. 1 zák. č. 340/2005 Z. z., sprostredkovanie poistenia na území Slovenskej republiky môže za podmienok ustanovených týmto zákonom vykonávať sprostredkovateľ poistenia, ktorým môže byť

- a) výlučný sprostredkovateľ poistenia,
- b) podriadený sprostredkovateľ poistenia,
- c) poisťovací agent alebo
- d) poisťovací maklér.

Podľa § 3 ods. 2 zák. č. 340/2005 Z. z., ustanovenia tohto zákona vzťahujúce sa na sprostredkovanie poistenia platia na sprostredkovanie poistenia vykonávané sprostredkovateľom poistenia z iného ako členského štátu rovnako.

Podľa § 3 ods. 3 zák. č. 340/2005 Z. z., sprostredkovanie poistenia vykonávané podľa tohto zákona je podnikaním.¹⁷⁾

Poisťná zmluva má spravidla charakter spotrebiteľskej zmluvy podľa všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka, keďže sa uzatvára medzi dodávateľom - poisťovateľom konajúcim vrámci predmetu svojej činnosti podľa výpisu z Obchodného registra a spotrebiteľom - fyzickou osobou, ktorá pri uzatváraní zmluvy nekoná vrámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti.

Z výsledkov vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že predmetné poisťné zmluvy spĺňajú definíciu zmluvy spotrebiteľskej v zmysle ust. § 52 Občianskeho zákonníka napriek tomu, že žalobkyňa pri jej uzatváraní vykonávala pre žalovaného činnosť výlučného sprostredkovateľa poistenia, ktorá sa v zmysle ust. § 3 zák. č. 340/2005 Z. z. považuje za podnikateľskú činnosť.

V danom prípade zo strany žalovaného nebolo preukázané, že žalobkyňa ku dňu uzatvorenia zmluvy o sprostredkovaní dňa 15.12.2007 a zápise do registra sprostredkovateľov vedeného Národnou bankou Slovenska pod reg. č. N. splnila všetky zákonné požiadavky na výkon uvedenej činnosti, keďže preukázateľne v čase uzatvorenia zmluvy a registrácie ako výlučného sprostredkovateľa poistenia nemala vykonanú certifikačnú skúšku pre pozíciu výlučného sprostredkovateľa poistenia, ktorú mala absolvovať až 25.3.2008.

Zároveň z predmetného adaptačného plánu vyplýva, že školenia pre výkon pozície výlučného sprostredkovateľa poistenia mala ukončiť 22.11.2007, avšak podľa jednotlivých bodov tieto boli ukončené až 30.11.2007. Je nepochybné, že školenie k všeobecným poisťným podmienkam malo byť zrealizované 30.11.2007, avšak dátum jeho uskutočnenia bol prepísaný na 20.11.2007, kedy mala žalobkyňa aj zrealizovať záverečný test k všeobecným poisťným podmienkam.

Na základe uvedených skutočností preto súd predmetné poisťné zmluvy posudzoval ako zmluvy spotrebiteľské a žalobkyňu považoval za spotrebiteľku, ktorá pri uzatváraní zmlúv nekonala v rámci svojej podnikateľskej činnosti.

Pre spotrebiteľské zmluvy je pritom charakteristické, že sa jedná o zmluvy, ktoré sú uzatvárané opakovane s veľkým počtom zákazníkov, pričom návrhy týchto zmlúv sú pripravené na vopred predtlačeními tlačivami a spotrebiteľ nemá možnosť meniť obsah takto navrhnutých zmlúv. Týka sa to aj predmetnej veci, pretože poisťná zmluva bola vyplnená na vopred pripravenom predtlačeními tlačive.

Vo veci ide o spor, ktorý má svoj základ v spotrebiteľskej zmluve a návrh bol podaný žalobkyňou ako spotrebiteľom a z uvedeného dôvodu je podľa § 4 ods. 2 Zákona o súdnych poplatkoch oslobodený od ich platenia pre predmetné konanie.

Vzhľadom na námietku žalovaného súd poukazuje aj na stanovisko Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky sekcie legislatívy zo dňa 29.4.2010, z obsahu ktorého vyplýva, že v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. z) a) je od súdneho poplatku oslobodený aj spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojho práva podľa osobitného predpisu, v danom prípade napríklad podľa § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. s tým, že oslobodenie sa nevzťahuje len na prípady, kedy je spotrebiteľ v pozícii navrhovateľa, ale aj keď si uplatňuje svoje práva v pozícii odporcu vrátane odporu proti platobnému rozkazu, rozkazu na plnenie a uvedené oslobodenie sa vzťahuje aj na vykonávacie konanie vrátane oslobodenia poplatku za námietky proti exekúcii a o zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala zrušenia rozhodcovského rozsudku, pričom tento návrh bol podaný v zákonom stanovenej 30-dňovej lehote, čo je zrejmé z toho, že rozhodcovské rozsudky jej boli doručené 21.6.2013 a žaloba bola podaná dňa 4.7.2013.

Podľa článku 6 ods. 1 smernice rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa článku 3 ods. 3 smernice, príloha obsahuje indikatívny a nevyčerpávajúci zoznam podmienok, ktoré môžu byť považované za nekalé.

Podľa vnútroštátneho práva, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa v zmysle § 54 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka nemôžu odchyliť v neprospech spotrebiteľa od ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Taktiež nesmú obsahovať podľa § 53 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Ustanovenie § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka obsahuje príkladný, teda neuzavretý výpočet neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Tento výpočet je zo strany zákonodarcu dopĺňaný a precizovaný a v tomto výpočte s účinnosťou od 1.1.2008 je výslovne uvedená aj neprijateľná podmienka požadovanie od spotrebiteľa v rámci dojedanej rozhodcovskej doložky, aby spory s dodávateľom boli výlučne riešené v rozhodcovskom konaní.

Len zo samej skutočnosti, že sa uvedená podmienka v tomto príkladnom výpočte v čase uzatvorenia zmluvy nenachádzala, nemožno vyvodiť, že vyžadovanie od spotrebiteľa v rámci dojedanej rozhodcovskej doložky, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, nie je neprijateľnou podmienkou obsiahnutou v spotrebiteľskej zmluve.

Súd vychádzal z príslušného prameňa práva ako celku s akcentom na jeho ciele a zmysel. Zmyslom a cieľom úpravy spotrebiteľského práva v Občianskom zákonníku je poskytnúť spotrebiteľom Slovenskej republiky ako členskom štáte minimálne taký štandard ochrany, aký stanovuje smernica 93/13/EHS.

Podľa názoru súdu je dojednanie rozhodcovskej doložky spotrebiteľskej zmluvy neprijateľnou podmienkou, ktorá je v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná.

Rozhodcovská doložka, na základe ktorej rozhodcovský súd rozhodol, je formulovaná vo všeobecných poisťných podmienkach, konkrétne v článku XV a je súčasťou neprehľadného textu písaného malými písmenami splyvajúceho s ostatnými zmluvnými podmienkami uvedenými vo všeobecných poisťných podmienkach. Podľa uvedenej rozhodcovskej doložky všetky vzájomné spory a sporné nároky poistenia budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská doložka tak znemožňuje poistenému spotrebiteľovi zvoliť si spôsob riešenia prípadného sporu a núti ho v prípade sporu alebo sporných nárokov podrobiť sa výlučne rozhodcovskému konaniu a tým mu odoberá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom. Z uvedeného dôvodu rozhodcovská doložka spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a to v neprospech spotrebiteľa. Súd v tejto súvislosti poukazuje na prílohu smernice 93/13/EHS uvedenú pod písm. q) bodu 1, v zmysle ktorého neprijateľnou zmluvou podmienkou je podmienka, ktorá bráni spotrebiteľovi v uplatňovaní práva podať žalobu alebo akýkoľvek iný opravný prostriedok, najmä vyžaduje od spotrebiteľa, aby riešil spory výhradne arbitrážou, nevhodne obmedzuje prístup k dôkazom alebo ukladá mu povinnosť dôkazného bremena, ktoré by podľa práva, ktorým sa zmluvný vzťah riadi malo spočívať inej zmluvnej strane.

Podľa toho je teda neprijateľné, aby rozhodcovské konanie bolo dojednané ako výlučný prostriedok na riešenie sporov akejkoľvek spotrebiteľskej zmluvy.

Zmluvná podmienka, ktorou dodávateľ vopred stanoveným obsahom rozhodcovskej doložky uložil, že všetky spory zo spotrebiteľskej zmluvy budú riešené nim zvoleným rozhodcom, je podľa názoru súdu v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah, teória a prax navyše označujú za faktický nerovný, nevyvážený a preto nemá žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom a je absolútne neplatnou.

Vo vzťahu rozhodcovských doložiek žalovaného sa zaoberal aj Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutiami pod sp. zn. 3Cdo1/2012 zo dňa 21.3.2012 5Cdo61/2012, 6Cdo13/2013 a to aj s poukazom na tvrdenie žalovaného, že podpisom osobitných zmluvných dojednaní tvoriacich súčasť všeobecných poisťných podmienok účastníkmi konania došlo k individuálne dojednanej rozhodcovskej doložke.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v danom prípade stotožnil s argumentáciu prvostupňových aj odvolacích súdov s tým, že rozhodcovská doložka nachádzajúca sa v poisťnej zmluve uzatvorenej medzi žalovaným a poisteným spotrebiteľom v časti všeobecné obchodné podmienky pod bodom XV nebola spotrebiteľom osobitne dojednaná, čo vyplýva aj z jej zaradenia do všeobecných obchodných podmienok.

Praktickým dôsledkom ustanovenia o rozhodcovskej doložke tak, ako je formulovaná časti XV bolo to, že spotrebiteľovi bola fakticky odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom, čím reálne došlo k narušeniu smernicou sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami v neprospech spotrebiteľa.

Spotrebiteľ sa podpisom zmluvy spolu so všeobecnými poisťnými podmienkami, obsahom ktorých je aj takáto doložka reálne vopred vzdal práva na účinnú právnu ochranu a rozhodcovský rozsudok iba formálne prebral argumenty žalujúcej strany a nevyporiadal sa s inštitútmi zameranými na ochranu práv vyplývajúcich pre spotrebiteľa zo spotrebiteľskej zmluvy. Na tomto fakte podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nič nemení skutočnosť, že v deň podpisu zmluvy podpísali zmluvné strany ako pokračovanie predtlačenej formulára poisťných podmienok aj osobitné zmluvné dojednania odkazujúce na tú istú rozhodcovskú doložku, teda doložku uvedenú v poisťných podmienkach.

Okrem iného dojednaná rozhodcovská doložka v článku XV všeobecných poisťných podmienok spôsobovala nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcu, keďže ho nútila k rozhodcovskému konaniu, pričom rozhodcovský súd mohol vybrať len žalovaný bez možnosti žalobcu podieľať sa na jeho kreovaní.

Aj z rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 1.11.2011 pod sp. zn. IIÚS2164/2010 vyplýva, že z ústavno-právneho hľadiska je možné dojednanie v podobe rozhodcovskej doložky pripustiť aj pre spotrebiteľské zmluvy iba za predpokladu, že podmienky ustanovenia rozhodcu a dohodnuté podmienky procesného charakteru budú účastníkom konania garantovať rovnaké zaobchádzanie čo vo vzťahu spotrebiteľ - podnikateľ znamená zvýšenú ochranu slabšej strany t. j. spotrebiteľa, pričom dohodnutá procesné pravidlá budú garantovať spravodlivý proces (ústnosť, priamosť konania, odvolacia inštancia, absencia iných prekážok pri uplatňovaní spotrebiteľovho práva).

Samotné podmienky rozhodcovského konania v zmysle rokovacieho poriadku rozhodcovského súdu určeného žalovaným tieto podmienky ústavnosti podľa názoru súdu nespĺňajú.

Napriek tomu, že rokovací poriadok podľa § 16 zakotvuje právo žalovaného na odpoveď na žalobu avšak pokiaľ s výnimkou tzv. skráteného konania pokiaľ predmetom sporu je peňažná pohľadávka nepresahujúca 66.500,- EUR a to aj vo vzťahu k spotrebiteľom, kedy sa tento o začatí rozhodcovského konania v takomto prípade dozvie až dorúčením rozhodcovského rozsudku.

Na druhej strane v zmysle ust. § 29b rokovacieho poriadku je spotrebiteľ v prípade nárokov vyplývajúcich zo spotrebiteľskej zmluvy oprávnený domáhať sa ústneho prejednávania veci, avšak vzhľadom na hranicu tzv. skráteného konania je aplikácia uvedeného ustanovenia rokovacieho poriadku pre spotrebiteľa v podstate vylúčená.

Okrem iného požiadavka ústneho prejednávania podlieha poplatkovej povinnosti vrátane úhrady vecných nákladov, ak by spotrebiteľ žiadal uskutočnenie ústneho prejednávania v mieste svojho trvalého bydliska mimo sídla rozhodcovského súdu.

Spotrebiteľovi sa v prípade podania odporu priznáva neprimerane krátka lehota 5 dní oproti 15-dňovej lehote priznanej odporcovi na podanie odporu proti platobnému rozkazu vrámci súdneho konania, pričom na odpor vrámci rozhodcovského konania sa prihliada iba za podmienky zaplatenia požadovaného poplatku.

Na základe uvedeného je preto možné jednoznačne konštatovať, že rozhodcovské konanie vrámci predmetného spotrebiteľského sporu nezaručuje porovnateľné procesné práva so súdnym konaním a spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach vo vzťahu dodávateľ a spotrebiteľ v neprospech spotrebiteľa ako slabšej procesnej strany.

Na základe uvedeného preto súd v zmysle ust. § 41 písm. c) predmetný rozhodcovský rozsudok zrušil a na návrh žalobcu v zmysle ust. § 40 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z. z. rozhodol aj o odložení ich vykonateľnosti a to až do právoplatnosti výroku o zrušení rozhodcovských rozsudkov.

Súd v danom prípade neprijal argument žalovaného, že rozhodcovská doložka bola so žalobkyňou v predmetnej poistnej zmluve individuálne vyjednaná s poukazom aj na výpovede iných sprostredkovateľov poistenia pôsobiacich v rozhodnom období pre žalovaného v obdobných súdnych konaniach na tunajšom súde, ktorí zhodne vypovedali, že nikdy vrámci školení organizovaných pre sprostredkovateľov poistenia neboli informovaní o význame rozhodcovskej doložky a rozhodcovského konania s tým, že boli školení iba vo vzťahu k jednotlivým poistným produktom, vyplňaniu poistných zmlúv, na aké obdobie sa poistná zmluva uzatvára, o výške poisteného ako aj poistného plnenia v prípade tej ktorej poistnej udalosti.

Pokiaľ žalovaný argumentoval rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici pod sp. zn. 17CoE209/2012 zo dňa 30.1.2013, uvedené rozhodnutie podľa názoru súdu nie je aplikovateľné pre predmetné konanie, nakoľko sa zaoberalo otázkou individuálneho vyjednávania rozhodcovskej doložky k poistnej zmluve uzatvorenej dňa 23.2.2009, ktorých súčasťou okrem všeobecných zmluvných podmienok boli aj osobitné zmluvné dojednania č. 02/2008, kde sa v bode 3 uvádza, že poistník a poisťovňa týmto vyjadrujú obaja spoločne a každý zároveň svojím podpisom samostatne svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV časti všeobecných poistných podmienok, pričom toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku.

V bode IV osobitných zmluvných dojednaní č. 02/2008 sa ďalej uvádza, že napriek ods. 1 týchto osobitných zmluvných dojednaní sa zmluvné strany dohodli, že za účelom realizácie osobitného práva poistníka individuálne ovplyvniť poistný vzťah v súlade s potrebami poistníka, môže poistník v lehote 30 dní od podpisu poistnej zmluvy zo strany poistníka individuálne písomne odmietnuť ustanovenia časti XV všeobecných poistných podmienok, ktoré tvoria súčasť jeho poistenia a zároveň ods. 3 týchto osobitných zmluvných dojednaní a to bez toho, aby tým bol právne dotknutý alebo akýmkoľvek spôsobom podmienený ostatný zvyšok poistného vzťahu.

Na základe uvedeného preto odvolací súd konštatoval, že nakoľko povinná mala možnosť odstúpiť od rozhodcovskej doložky bez vplyvu na obsah poistnej zmluvy, považuje rozhodcovskú doložku za individuálne dohodnutú.

Je nesporné, že osobitné zmluvné dojednania v predmete súdneho konania pred Krajským súdom v Banskej Bystrici pod sp. zn. 17CoE209/2012 sú diametrálne rozdielne oproti osobitným zmluvným dojednaniám v predmetnom konaní, nakoľko tieto neumožňovali žalobkyni ako spotrebiteľke vylúčiť pôsobnosť rozhodcovskej doložky bez vplyvu na obsah celej poistnej zmluvy.

S názorom prvostupňového súdu, že rozhodcovská doložka žalovaného uvedená v čl. XV všeobecných poistných podmienok a osobitných zmluvných dojednaniach je neprijateľnou zmluvnou podmienkou sa stotožnil aj odvolací súd v rozhodnutí 6Co2/2014, v ktorom konštatoval, že rozhodcovská doložka žalovaného spĺňa všetky kritéria neprijateľnej podmienky, keďže je obsiahnutá v štandardnej formulárovej zmluve, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán a táto nerovnováha je daná v neprospech spotrebiteľa.

Podľa názoru odvolacieho súdu pokiaľ ide o tzv. nevýhradnú rozhodcovskú doložku, možnosť voľby spotrebiteľa je len iluzórna, pretože takmer s pravidelnosťou podávajú rozhodcovské žaloby veriteľa, čo možno odôvodniť aj rozsahom nárokov plynúcich zo štandardne formulovanej zmluvy. Naopak, ak niektorý spotrebiteľ výnimočne uplatňuje svoje práva, tak využíva transparentný štátny súd.

Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že slovenský preklad smernice 93/13/EHS v časti prílohy pod bodom q) je nesprávny a vo svojom rozhodnutí uviedol ďalšie jazykové verzie uvedenej časti smernice so záverom, že slovenská verzia je zavádzajúca. Podľa slovenskej verzie sa zdá, ako keby sa atribút „neupravenosti právnymi predpismi“ vzťahoval k sporom. Všetky ostatné verzie jednoznačne ukazujú, že atribút neupravenosti právnymi predpismi sa týka rozhodcovského konania. To znamená, že zmluva nesmie od spotrebiteľa vyžadovať, aby spory riešil výlučne akýmsi osobitným typom arbitráže, ktorá nie je upravená právnymi predpismi a kde rozhodcovia pravdepodobne nie sú povinní aplikovať príslušné hmotné právo.

Zároveň poukázal na nutnosť objektívneho posúdenia rozhodcovskej doložky s uvedením, že nie je rozhodujúca vôľa účastníka zmluvného vzťahu a v tomto zmysle ani jeho aktivita.

Neprijateľná rozhodcovská doložka je absolútne neplatná a je povinnosťou nielen súdu, ale aj rozhodcu z tohto právneho posúdenia vyvodíť všetky právne dôsledky a poskytnúť náležitú ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami.

Zároveň dal do pozornosti, že rozhodca iba zriedkavo pristupuje k posúdeniu platného založenia vlastnej právomoci, resp. túto iba formalisticky skonštatuje ako danú a preto aj takéto konanie rozhodcu je prejavom nerešpektovania práv spotrebiteľov, resp. reflexiou absencie jeho nestrannosti a nezáujatosti.

Akceptovateľnosť rozhodcovského konania spotrebiteľských veciach sa ponúka napríklad osobitným vyjednaním a nie nanútením arbitráže spotrebiteľovi. Arbitráž môže fungovať, ale iba za transparentných podmienok ako efektívny prostriedok ochrany a keď aj spotrebiteľ rozumie, o čo v prípade rozhodcu ide.

Predkladanie rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť tejto časti formuláru sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov, pričom na tomto nič nemení technika predkladania - inkorporovanie

doložky do všeobecných zmluvných podmienok verzus vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste papiera.

Zbavenie sa zodpovednosti za nekalú obchodnú prax pri nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok argumentáciou, že spotrebiteľ mal byť bdely odvolací súd neprijal a odsúdil ako konanie hraničiace so zlým úmyslom zmluvných vzťahov. Je neakceptovateľné, aby porušovateľ práva presúval zodpovednosť na slabšieho a je vylúčené, aby za takýchto okolností súd akceptoval rozhodcovskú doložku.

Podaním zo dňa 24.1.2014 bol súdu zo strany žalovaného doručený návrh na prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku až do rozhodnutia Ústavného súdu pod sp. zn. IIÚS 382/2013 Rvp5052/2012 o uznesení NS SR 6Cdo1/2012.

Podľa § 109 ods. 2 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku, pokiaľ súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie poďakovať.

V danom prípade súd nevidel dôvod na prerušenie predmetného konania do rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o rozhodnutí Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 6Cdo1/2012, ktoré sa malo zaoberať neplatnosťou rozhodcovskej doložky vo vzťahu k žalovanému s poukazom, že v obdobnej veci už Ústavný súd SR konkrétne nálezom zo dňa 10.7.2013 pod sp. zn. IIÚS49/2012 konštatoval porušenie jeho základného práva na spravodlivý proces uznesením Najvyššieho súdu SR 2Cdo5/2012.

Právny dôvod na prerušenie predmetného konania do rozhodnutia Ústavného súdu SR o uznesení Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 6Cdo1/2012 vzhľadom na závery nálezu Ústavného súdu SR o obdobnom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR súd nevidel s poukazom na skutočnosť, že v predmetnom náleze Ústavný súd Slovenskej republiky iba konštatoval, že bolo porušené právo žalovaného na spravodlivý proces v rozpore s čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ktorý zaručuje právo na kontradiktórne konanie, rovnosť zbraní, čo znamená, že každému účastníkovi sa poskytne primeraná možnosť oboznámiť sa so stanoviskom a dôkazmi protistrany, prípadne predloženými inými osobami alebo obstaranými súdom s možnosťou vyjadriť sa k nim za podmienok, ktoré ju nestavujú do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s protistranou.

Ústavný súd SR vyčítal postupu Najvyššieho súdu SR, že napriek tomu, že mal efektívne prostriedky na nápravu nesprávneho postupu Okresného aj Krajského súdu, tieto nevyužil a vykonal určitý dôkaz rozhodujúci vo veci samej bez toho, aby žalovanému dal akúkoľvek možnosť sa k nemu vyjadriť. Z uvedeného dôvodu je preto možné jednoznačne konštatovať, že Ústavný súd SR konštatoval porušenie práva na spravodlivý proces postupom Najvyššieho súdu SR odňatím práva žalovaného vyjadriť sa k okolnostiam rozhodujúcim vo veci samej, avšak z jeho záverov nevyplýva nesprávnosť posúdenia Najvyššieho súdu SR neplatnosti rozhodcovských doložiek v poisťných zmluvách žalovaného uzatvorených so spotrebiteľmi.

Na základe uvedeného preto súd nevidel dôvod na prerušenie predmetného konania do rozhodnutia Ústavného súdu SR o rozhodnutí Najvyššieho súdu SR 6Cdo1/2012, v ktorom opätovne namieta iba porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie postupom Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 6Cdo1/2012, ktorým okrem iného súd vo svojom rozhodnutí ani neargumentuje.

O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a úspešnej žalobkyni bola priznaná náhrada trov konania pozostávajúca z trov právneho zastúpenia za 4 úkony právnej pomoci:

- prevzatie a príprava 2.7.2013 - 60,07 EUR
- podanie žaloby 4.7.2013 - 60,07 EUR
- účasť na pojednávaní 29.1.2014 - 61,87 EUR
- účasť na pojednávaní 23.4.2014 - 61,87 EUR
- režijný paušál 2 x 7,81 EUR a 2 x 8,04 EUR celkovej výške 275,58 EUR podľa § 11, § 13a a § 16 vyhl. č. 655/2004 Z. z.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.